

Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

Leaving Certificate 2025

Marking Scheme

Dutch

Higher Level

Note to teachers and students on the use of published marking schemes

Marking schemes published by the State Examinations Commission are not intended to be standalone documents. They are an essential resource for examiners who receive training in the correct interpretation and application of the scheme. This training involves, among other things, marking samples of student work and discussing the marks awarded, so as to clarify the correct application of the scheme. The work of examiners is subsequently monitored by Advising Examiners to ensure consistent and accurate application of the marking scheme. This process is overseen by the Chief Examiner, usually assisted by a Chief Advising Examiner. The Chief Examiner is the final authority regarding whether or not the marking scheme has been correctly applied to any piece of candidate work.

Marking schemes are working documents. While a draft marking scheme is prepared in advance of the examination, the scheme is not finalised until examiners have applied it to candidates' work and the feedback from all examiners has been collated and considered in light of the full range of responses of candidates, the overall level of difficulty of the examination and the need to maintain consistency in standards from year to year. This published document contains the finalised scheme, as it was applied to all candidates' work.

In the case of marking schemes that include model solutions or answers, it should be noted that these are not intended to be exhaustive. Variations and alternatives may also be acceptable. Examiners must consider all answers on their merits, and will have consulted with their Advising Examiners when in doubt.

Future Marking Schemes

Assumptions about future marking schemes on the basis of past schemes should be avoided. While the underlying assessment principles remain the same, the details of the marking of a particular type of question may change in the context of the contribution of that question to the overall examination in a given year. The Chief Examiner in any given year has the responsibility to determine how best to ensure the fair and accurate assessment of candidates' work and to ensure consistency in the standard of the assessment from year to year. Accordingly, aspects of the structure, detail and application of the marking scheme for a particular examination are subject to change from one year to the next without notice.

Annotations used in marking

Symbol	Name	Use
	Tick	Correct element
	H wavy (error)	Error
	V wavy (additional page)	Additional page (at bottom of page)
MMS	Modified Marking Scheme	To identify a Reasonable Accommodations script

Alle antwoorden moeten in het Nederlands worden gegeven. Gebruik volledige zinnen in je antwoorden. Totaal: 100 punten

Deel 1: tekstbegrip

(30 punten)

1. Wat betekenen volgende woorden of uitdrukkingen:

a) "maatschappelijk werk" in de zin:

"Vervolgens kreeg ze bericht dat maatschappelijk werk zou onderzoeken welke maatregelen ze had genomen om de veiligheid van haar kind te garanderen." (aline 2) (1 punt)

Antwoord: Maatschappelijk werk verwijst hier naar een overheidsdienst of organisatie die mensen helpt bij sociale, persoonlijke of gezinsproblemen. In deze context onderzoekt het of de ouder voldoende zorg heeft gedragen voor de veiligheid van het kind.

b) "risicomijdende samenleving" in de zin:

"Dit hangt samen met een bredere tendens van een risicomijdende samenleving, maar je ziet er ook in terug dat we vinden dat jongeren hier niet zelf over kunnen beslissen op die leeftijd." (aline 12) (1 punt)

Antwoord: Een risicomijdende samenleving is een maatschappij die risico's zoveel mogelijk probeert te vermijden, bijvoorbeeld door regelgeving of het vermijden van gevaarlijke situaties, vaak uit een sterke behoefte aan veiligheid en controle.

c) "technologische ontwikkelingen" in de zin:

"Het is het gevolg van technologische ontwikkelingen, maar daaronder ligt een mensbeeld dat kinderen dit kennelijk nodig hebben." (aline 13) (1 punt)

Antwoord: Technologische ontwikkelingen verwijzen hier naar innovaties en vooruitgang in technologie, zoals digitale platforms (bijvoorbeeld Magister) die het mogelijk maken om gegevens real-time te volgen en te monitoren.

d) "de psychologische zijwieltjes" in de zin:

"De psychologische zijwieltjes moeten er op een gegeven moment af." (aline 1) (1 punt)

Antwoord: Deze uitdrukking betekent dat kinderen op een gegeven moment zonder hulp of ondersteuning van hun ouders moeten leren functioneren, vergelijkbaar met leren fietsen zonder zijwieltjes. Het gaat om zelfstandigheid ontwikkelen.

e) "alles in de gaten houden" in de zin:

"Ze houden alles in de gaten (helikopterouders) of poetsen alle problemen weg (curlingouders)." (aline 4) (1 punt)

Antwoord: "Alles in de gaten houden" betekent dat iemand voortdurend controleert of toezicht houdt op alles wat er gebeurt. In deze context verwijst het naar ouders die overmatig toezicht houden op hun kinderen.

2. Wat betekent de term "curlingouders" zoals die in de tekst wordt gebruikt? (5 punten)

Curlingouders zijn ouders die de weg van hun kinderen volledig vrijmaken van obstakels, zodat hun kinderen nergens tegenaan lopen. Dit betekent dat ze problemen weghalen voordat het kind er zelf mee geconfronteerd wordt.

3. Waarom voelen ouders volgens het artikel meer druk om "perfect" te zijn in hun opvoeding dan in eerdere generaties? (5 punten)

Ouders voelen meer druk door maatschappelijke verwachtingen, de overvloed aan informatie over opvoeding, en het vergelijken met andere ouders op sociale media. Hoewel ouders tegenwoordig beter geïnformeerd zijn en meer betrokkenheid tonen, leidt deze combinatie van informatie en vergelijking tot onzekerheid over hun eigen opvoedingskwaliteiten.

4. Waarom is het volgens de tekst zo dat ouders minder zeker zijn over de opvoeding van hun kinderen dan vroeger? Baseer je antwoord op de tekst en op je eigen standpunt. (5 punten)

Er zijn veranderingen in de maatschappij, zoals de enorme hoeveelheid aan informatie over opvoeden en het vergelijken met andere ouders op sociale media. Dit geeft ouders stress.

Uit studies blijkt dat ouders vandaag **meer twijfelen aan hun aanpak**, ook al zijn ze meer betrokken dan vroeger. Dit komt door **de overvloed aan opvoedinformatie, sociale vergelijking** en **maatschappelijke druk**.

Bijvoorbeeld:

- Er zijn veranderingen in de maatschappij, zoals de enorme hoeveelheid informatie over ouderschap en de vergelijking met andere ouders op sociale media. Dit veroorzaakt stress bij ouders.
- Ouders kunnen het gevoel hebben dat ze te weinig tijd hebben voor hun kinderen vanwege de eisen van hun werkende leven.
- Kinderen worden tegenwoordig geconfronteerd met uitdagingen en bedreigingen die ouders zelf misschien niet hebben ervaren en waar ze misschien niet goed mee om kunnen gaan.
- Kinderen kunnen tegenwoordig hun eigen ouders gemakkelijker vergelijken met anderen vanwege de gemakkelijke toegang tot socialemediaplatforms. Dit kan ouders zelfs binnen hun eigen gezin onzeker maken.

5. 'We zijn adolescenten steeds meer gaan beschouwen als kinderen in plaats van als bijnavolwassenen die nog wat ondersteuning nodig hebben', zegt Loes Keijsers, hoogleraar pedagogiek in Rotterdam.

Ben je het eens of oneens met deze stelling? Ondersteun je mening met argumenten uit de tekst en eigen ervaringen. (5 punten)

De tekst suggereert dat adolescenten vaker als kinderen worden gezien door veranderingen in hoe jongeren worden gedefinieerd (bijvoorbeeld het verhogen van de leeftijdsgrenzen voor jongeren). Ook zien we dat regelgeving, zoals de alcoholleeftijd en de helmplicht, jongvolwassenen meer beschermt dan voorheen. Deze veranderingen erop wijzen erop dat jongeren minder autonomie krijgen. Dit kan voordelen hebben op het gebied van veiligheid, maar het beperkt hen in hun groei naar volwassenheid. Veel jongeren lijken hierdoor later zelfredzaam te worden dan vroeger.

Bijvoorbeeld:

Mee eens:

- Verhoging van de leeftijdsgrens voor alcohol
- Wetgeving over het dragen van een helm
- Er heerst een opvatting dat de voortgang en het gedrag van leerlingen op school dagelijks moeten worden gemonitord door online volgsystemen zoals Magister; voorheen werden deze zaken alleen besproken tijdens vergaderingen tussen leerkrachten onderling en tussen ouders en leerkrachten.

Mee oneens:

Jongeren hebben veel meer vrijheid om zelf verantwoordelijkheid te nemen:

- Jongeren mogen tot laat in de nacht feesten, terwijl er vroeger meestal een avondklok om middernacht gold.
- Ze kunnen ook samen op vakantie gaan na schooltijd.
- Ze hebben veel meer keuzevrijheid over de studie die ze volgen of het soort werk dat ze kiezen.
- Ze kunnen er ook voor kiezen om na de middelbare school een tussenjaar te nemen.

6. 'Eerst golden mensen tot 21 jaar als jongeren, nu is dat opgerekt tot 25 of 26 jaar.'
(aline 11)

Met verwijzing naar de tekst en gebaseerd op je eigen ervaring, bespreek waarom deze verandering tot stand is gekomen? (5 punten)

Bijvoorbeeld:

Over het algemeen worden jongeren pas op latere leeftijd zelfstandig:

- Veel jongeren wonen nog bij hun ouders in hun midden twintig of zelfs later.
- Ze studeren langer.
- Het is moeilijker om werk te vinden.
- Ze krijgen op latere leeftijd kinderen.

Deel 2: Commentaar

(30 punten)

”De onenigheid in gezinnen ontstaat bij onderwerpen waar het minder makkelijk is om te bepalen of het om risicovol gedrag gaat of om het persoonlijke domein.” (alinea 14)

Wat bedoelt de auteur met deze opmerking? Geef je eigen visie in 100 tot 150 woorden op deze stelling.

Het antwoord van de kandidaat kan verwijzen naar onder andere:

- discussies tussen ouders en jongeren ontstaan vaak bij onderwerpen die **niet duidelijk risicovol zijn**, maar waar jongeren wel **autonomie willen**. Denk aan kledingkeuze of uitgaan.
- Jongeren vinden dat zulke beslissingen **tot hun persoonlijke vrijheid behoren**, terwijl ouders ze als gevaarlijk kunnen zien
- Natuurlijk mogen ouders grenzen stellen bij echt gevaarlijke situaties (zoals drugsgebruik of gevaarlijk verkeer), maar bij persoonlijke stijl of hobby's is het belangrijk **ruimte te laten voor individuele expressie**.
- Alleen zo kunnen jongeren **hun identiteit ontwikkelen** en leren omgaan met de gevolgen van hun keuzes.

Deel 3: Opstel

(40 punten)

Schrijf een opstel (minimum 300 woorden) over één van de volgende onderwerpen:

1. Het is beter als om als jongere fouten te maken dan als volwassene.

OF

2. De cultuur van een land - wat het aan literatuur en kunst, dans en muziek voortbrengt - wordt gevormd door accidentele invloeden van buitenaf en door stromingen en stijlen die over de wereld waaien.

(Gerrit Komrij Nederlands schrijver (1944 - 2012))

